

A népek Istene

A mi segítségünk az Úr nevében van, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy, örök és igaz Isten. Ámen.

Istentiszteletünk kezdetén énekeljük, Testvérek a 24. zsoltár 1. és 5. versét. Az 1. vers így kezdődik: "Az Úr bír ez egész földdel"

Folytassuk Istent dicsérő éneklésünket, énekelve a 294. dicséretünk mind három versét. Az 1. vers így kezdődik: "Jézus, vigasságom"

Lekció: Hallgassuk együtt Istennek a mai napra rendelt igéjét Mózes 1. könyvének 10. fejezetéből kiválasztott verseket. 1Móz 10,1-2.6.8-12.21-22.25.32:

¹Ezek a leszármazottai Nőé fiainak, Sémnek, Hámnak és Jáfetnek, akiknek az özönvíz után születtek fiaik.²Jáfet fiai: Gómer, Mágóg, Mádaj, Jáván, Túbal, Mesek és Tírász.

⁶Hám fiai: Kús, Micrajim, Pút és Kánaán.

⁸Kús nemzette Nimródót. Ez kezdett hatalmaskodni a földön. ⁹Hatalmas vadász volt ő az ÚR előtt. Ezért mondják: Hatalmas vadász az ÚR előtt, mint Nimród. ¹⁰Országá először Babelben, Ereken, Akkádban és Kalnéban, Sineár földjén volt. ¹¹Arról a földről ment Assúrba, és építette Ninivét, Rehóbót-Írt, Kelahot ¹²és Reszent, ezt a nagy várost Ninive és Kelah között.

²¹Születtek gyermekei Sémnek is, aki Héber összes fiainak ősatyja, Jáfetnek pedig testvérének volt. ²²Sém fiai: Élám, Assúr, Arpaksad, Lúd és Arám.

²⁵Hébernek is született két fia: az egyiknek Peleg volt a neve, mert az ő idejében váltak szét a föld népei. Testvéreinek Joktán volt a neve.

³²Ezek Nőé fiainak a nemzetségei, származásuk szerint népekre tagolódva. Ezekből ágaztak szét a népek a földön az özönvíz után.

Isten tegye áldottá igéjének hallgatását és befogadását. Csendesedjünk el, és válaszoljunk imádsággal Isten megszólító üzenetére.

Imádság:

Mindenható Istenünk! Mennyei édes Atyánk a Jézus Krisztus által! Dicsérünk, áldunk és magasztalunk Téged, hogy Igéd köré gyűjtesz minket, és megtapasztalhatjuk a testvéri közösség erejét a templomon kívül is. Így együtt lehetünk mindazok, akik Pásztoruknak ismernek Téged. Te választottál ki, és Te hívtál el minket, hogy a Tied lehessünk. Kérünk most, ajándékozz meg Szentlelkeddel és Igéddel. Hadd lássuk meg szereteted hatalmát életünkben, teremtett világodban, anyaszentegyházad teljességében.

Add Igédet úgy, amint a naponkénti kenyeret kapjuk Tőled. Add úgy, hogy megváltoztasson, elgondolkoztasson, hálára indítson. Ne unatkozzunk, amíg talán másoknak szól, és ne bosszankodjunk, ha személyesen érint. Add úgy, hogy ne nyomja el e világ lármája és fecsegése, ne fojtsák el a hétköznapi gondjai, hanem legyen életté, bűnbocsánattá, kegyelemmé az életünkben.

Tégy alkalmassá arra, hogy kegyelmedből és kegyelmedről szólhassunk, a meghallott ige teremjen bő gyümölcsöt. Az Úr Jézus nevében kérünk, hallgass meg imádságunkban. Amen

Igehirdetés előtti ének: Isten Igéjének hallgatására készülve, énekeljük a 234. dicséret 1-4. versét. Az 1. vers így kezdődik: "Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét"

Textus: A Szentírásnak az az igéje, amelynek üzenetére figyelni kívánunk, írva található Mózes 1. könyvének 10. fejezetében, a 32. versben:

„Ezek Nőé fiainak a nemzetségei, származásuk szerint népekre tagolódva. Ezekből ágaztak szét a népek a földön az özönvíz után.”

Szeretett Testvéreim!

Az elmúlt vasárnap anyák napját ünnepeltük. Köszöntöttük az édesanyákat, talán személyesen, talán csak telefonon. A minden élők útján elment édesanyák sírjára pedig valóságosan, vagy jelképesen tettük le a visszaemlékezésekben megelevenedő, régi időkért való hálaadás virágait. Illesse tisztelet, köszönet és hála az édesanyákat, és áldjuk Istenünket, aki az anyákat és a gyermekeket egyaránt szereti.

A mai napra rendelt bibliai szakaszunk Mózes első könyvéből olyan, mintha „apák napjára” jelölték volna ki útmutatónk összeállítóit. Hiszen rendre apákról és fiakról van benne szó. Szokatlan és unalmas is lehet számunkra ez a rengeteg név. Vajon van-e jelentésük, vagy jelentőségük? Egyáltalán: miért van ez a névlista a Bibliában? És: kell-e nekünk ezekről beszélni? Folytathatnánk ezeket a kérdéseket, de hadd említsek inkább két tisztázó gondolatot. Először is: hálások lehetünk azért, hogy református egyházunkban megmaradt a Szentírás folyamatos olvasásának és értelmezésének ősi gyakorlata. Tudom, hogy gyülekezetünkben sokan olvassák így naponta Isten igéjét. Jó társaságban vannak. Kálvin János szinte nem is prédikált másképp, mint hogy végig magyarázott egy-egy bibliai könyvet. Másodszor: jó tesszük, ha nem pávaként sétálgatunk a Biblia színes és gazdag rétvén, és szedegetjük a nekünk tetsző virágokat, hanem rácsodálkozunk Istennek egy-egy elénk kerülő, eddig ismeretlen virágocskájára is. Akkor nem csak a kiszemeztetett Bibliával táplálkozunk, hanem Isten teljes igéjével, amely egész életünk számára akar valamit üzeni. Így került elénk ez a bibliai szakasz is. Tudnunk kell ugyanis: a Szentírás első 11 fejezete nem valaha élt emberekről szóló ősi regék, hanem örök érvényű igazságok hordozói. Valaki egyszer szépen fogalmazta meg: ezek hieroglifák, megfejtésre váró feliratok az emberiség bölcsőjén. Legyünk hát nyitottak, és halljuk meg belőle Isten hozzánk szóló üzenetét!

1. Először is: milyen nevekről van itt szó? A válasz egyszerű: Nőé három fiának, Sémnek, Hámnak és Jáfetnek az özönvíz után született leszármazottairól, és a belőlük kialakult, szám szerint hetven nemzetről. Az Ókorban ugyanis az volt a nézet, hogy ennyi nép él a föld színén.

Ha ezt tudjuk, akkor az unalmasnak tűnő felsorolás azonnal izgalmassá válik. Azt jelzi ez a hetven név, ami a teljesség száma, hogy az özönvíz nagy katasztrófája után újra megindult az élet a földön, a maga pazar bőségében. Ma is elevenen él bennem a régi hittanórákról egy kép. Diavetítőmön vetítettem éppen Nőé történetét a gyerekeknek, és az egyik diaképen a művész lenyűgöző láttató erővel mutatta be, hogy milyen viháncolva, táncolva és ugráncolva rohantak ki a bárkából az özönvíz után a különböző állatok. Gondoljunk egy kutyára, milyen örömmel tudja fogadni a rég nem látott gazdit. Nos, a szentíró a maga sajátos eszközével ábrázolja: milyen jó látni, ahogyan a pusztító katasztrófa után ismét benépesül a világ és megindul újra a normális élet. Eközben pedig hirdeti: Isten számon tart minden nemzetet, mind a hetvenet. A világháborút megélt emberek ismerik ezt az érzést, amikor a bunkerekből előbújva első dolguk volt, hogy sorra felkeressék az élőket. És talán mi is jobban megértjük majd, éppen a hosszú bezártságunk után, milyen öröm lesz újra találkozni szeretteinkkel, ismerőseinkkel. És még talán az sem lesz unalmas, ha egyszer a rádióban szép komótosan, akár órákig is sorolják: hány és hány területen indult meg újra az élet. Az első üzenet tehát ez: Isten a folytatás Istene, te pedig számon tartott élet vagy. Benne vagy az Isten teljes, szent hetvenes létszámában.

2. Ha valaki kézbe venne egy bibliai atlaszt, a térképen többé-kevésbé azonosítani is tudná ezeket a népeket. Kiderülne, hogy Jáfet fiai a mai Spanyolországtól, Görögországon át egészen a Kaspi-tengerig népesítik be a földet. Hám fiai fekete Afrika északi részén laknak, Sém fiai pedig a Perzsa-öböltől Asszírán és Babilónián át, Palesztinától le az Arab félszigetig élnek. Azt is észre vehetnénk, hogy családfájuk szerint közelebbi vagy távolabbi rokonságban vannak ezek a népek egymással. Meglepődve kérdezhetnénk: Ezek tényleg testvérnépek? Természetesen! – mondhatnánk, hiszen mindegyiknek Nőé az őse. E járványveszély idején mi is tanulgatjuk, hogy a közös sors mennyire összekapcsol minket, embereket, akár népeket is. Persze, ne az Európai Unió kissé patetikus, de a gyakorlatban semmitmondó himnuszára gondoljunk most, hogy „Testvér léssen minden ember”. Ez csupán költői óhaj, elérendő magasztos cél. A biblia ennél józanabb. E felsorolás azt üzeni, hogy minden nép, benne a magyar is, a mennyei Atya által számon tartott közösség. Jó dolog ezt ma emlékezetben tartanunk, amikor száz évvel ezelőtt éppen Jáfet leszármazottai Trianonban feldaraboltak egy élő közösséget, a magyar nemzetet. Ma pedig Beethoven dallamára dúdolgatjuk, hogy „testvér léssen minden ember”...

De hát akkor nincs is testvériség? Természetesen van! Hiszen az ember számára létkérdés a társ, a közösség, a nemzet. Amint nem lehet egy szál búzakalászt cserépből felnevelni, ugyanúgy „bokros növény” az ember is. Egyedül nem áll meg az élet viharai közepette. Ösztönösen törekszik a testvéri közösségre. Érti ezt már a maga módján a bölcsődébe-óvodába, közösségbe járó kisgyermek, és erről vall az élettől búcsúzó magányos idős. Éppen ezt bizonyítja az őstörténetnek ez a fejezete. Az ún. családtörténetek keretei most egyértelműen kitágulnak, és megjelennek e felsorolásban a közösségre vágyó és politikai közösséget építeni tudó népek. Közösséget, persze, sokféle alapra lehet építeni. A rablóbanda a „betyárbeccsültre”, az üzlettárs az üzleti érdekre épít, de ebből nem lesz testvéri kapcsolat soha. A politikai „Nagy Testvér”, az ún. „Big Brother” kémlelő tekintetéről pedig ne is beszéljünk. Sőt, Káin és Ábel története mutatja, hogy még az úgynevezett „testvéri” szeretet is mivé fajulhat. Jelzések ezek, hogy mind az özönvíz előtti, mind az özönvíz utáni emberiség megváltásra szoruló közösség. Álljunk tehát arra az alapra, amelyet maga Isten adott nekünk. Ez pedig nem más, mint a mi Urunk Jézus Krisztus, aki életét áldozta értünk, hogy mi testvérként élhessünk. Jézus Krisztusról azt mondja a Zsidókhöz írt levél írója, hogy Megváltó Urunk „nem szégyell minket testvéreinek nevezni” (2,11). Jó lenne, ha e szavak hallatán a Szentlélek Isten átmelegítené a szívünket, és megértenénk: ha Ő nem szégyell engem és téged testvéreinek nevezni, akkor talán mi is másképpen nézhetnénk a körülöttünk lévőkre.

3. De ne szaladjunk ennyire előre, maradjunk meg a mai napra rendelt ígénknél! Ezek a népek tehát azok, amelyeknek ősei, Nőé és három fia, átérték és túlérték az özönvíz nagy katasztrófáját. Vajon mi marad meg abból a fiak és unokák emlékezetében, amit az apák és nagyapák egykor átéltek? Vajon tényleg úgy van, hogy felmenőink traumái, félelmei halálukkal nem enyésznek el, hanem bennünk élnek tovább? Vagy az a helyzet, amit jó negyven évvel ezelőtt éltem át külföldön egy 56-os magyar család vendégeként. Amikor az apa megkérdezte a már külföldön született fiát, hogy eljön-e vele megint Magyarországra, akkor a hetyke kamasz csak annyit vetett oda foghegyről: „ott már jártam”. Nos, mit jelent a sejtjeinkbe beleégett múlt a következő nemzedékeknek? A három ősatya, Sém, Hám és Jáfet, átélte apjával az özönvíz katasztrófáját. Megtanulták, hogy az élet – ajándék, hogy senki nem köszönheti az életét a saját képességeinek, vagy különleges emberi jóságának. Magunkra fordítva: megtanultuk-e, hogy az életem - egyszerűen kegyelem. Kegyelem az, hogy születésemkor megmaradtam, gyermekkoromat megélhettem, hogy a világnak egy olyan pontján nőhettem fel, ahol volt mit ennem, elfogadható orvosi ellátásban volt részem. „Mid van ugyanis, amit nem kaptál volna?” – kérdezi Pál apostol. Ajándék az egészségem, a családom, a tehetségem, a szorgalmam, az életkedvem. Egyiket sem érdemeltem ki semmivel. Ezek Isten ajándékai, ránk bízott talentumok, amiből valamit csinálhatunk, alkothatunk.

A veszedelem idején Nőé és családja számára az egyetlen esély az volt, hogy szó nélkül engedelmessékedett. Isten szavára és szavából bárkát épített, és bement abba, hogy életet nyerjen. Fiai arra is emlékezhetnek, hogy Isten bezárta mögöttük a bárka ajtaját. Szüksősnek érezhették ezt a bezártságot, mint ahogyan mi a mostani bezártságunkat a járvány idején. De azt is tudták, velünk együtt, hogy ez a megtartatás záloga. Amikor Isten bezár minket valahova, akkor egyetlen feladatunk van: Nőé családjához hasonlóan felnézni Istenre. Jó dolog imádkozni a zsoltárossal veszedelem idején: Uram, „elől és hátul körülzártál engem, de fölöttem tartod kezedet” (Zsolt 139,5). Jó hozzászoknunk e mai időkben: hogy körülzárattatásunk idején is felettünk tartja Istenünk a kezét.

4. A legfontosabb kérdés talán számunkra sem az, hogy a mostani járvány büntetés-e, vagy „csak” próbatétel. Sokkal inkább az, hogy tanulunk-e belőle. Vagy pedig csak annyit mondunk: „utánunk a vízözön” („apres nous le déluge”), nekünk aztán édes mindegy, mi történik ezután? A Szentírás realistán látja és láttatja velünk Nőét és fiait, valamint a belőlük kisarjadó népeket. Amint az Éden kerti idillben megjelenik a kísértő, úgy jelentkezik az özönvíz utáni emberiségben is a törés. A hetven név hömpölygő sorából két név is kiemelkedik. Az egyik a Nimród neve (8-12). Róla azt halljuk: ő kezdett el „hatalmaskodni” a testvérnépek között. Testvériség ide, testvériség oda, a fél világot a saját vadászterületének tekintette. Azóta is így van ez. Bármilyen kisebb-nagyobb közösségben, legyen az család, vállalat vagy államközösség, újra és újra megjelenik a félelmet keltő, erejével visszaélő „hatalmas vadász”, aki magának akar mindent. Nem kell itt különösen nagy dolgokra gondolni. A hatalom mindnyájunkat elvarázsol. Elég egy nagyobb autó gázpedálja a lábunk alá, vagy egy kis pozíció, nagyobb testi erő, és máris nem bírunk magunkkal.

És ahol megjelenik a „hatalmas vadász”, ott megjelenik a megosztás szelleme is. Erről beszél egy másik név. Peleg (25) magyarul azt jelenti: „a megosztó”; mert „az ő idejében váltak szét a föld népei”. Az ilyen Pelegek is mindenütt jelen vannak az életünkben. Intrikálnak, szépen induló közösségeket tesznek tönkre, elhúzódnak másoktól, maguknak élnek, nem vállalnak közösséget másokkal.

Testvérek! Két nép indulását látjuk a Szentírás első lapjain. Az egyik a Kain népe, a másik a Nőé leszármazottaiból kialakult népek közössége. Van-e hát különbség az özönvíz előtti és az özönvíz utáni népek élete között? Tanult-e valamit az özönvíz utáni világ a katasztrófából? Lássuk sorjában! Mindkét nép őse egy-egy oltár mellől indul. Kain is, aki az áldozat bemutatása után megölte testvérét, és Nőé is, aki a bárkából való kijövele után ugyancsak hálaáldozatot mutatott be az Úrnak. Az egyik nép a maga megbocsáthatatlan bűnterhével bujdosik, Isten elől menekülve, a kárhozat felé. A másik, egy nagy szabadulás árnyékában, ha bukácsolva is, a kiválasztott Ábrahámban Isten megváltása felé halad. Tudnak Kain utódai is várost építeni, kultúrát kialakítani. Ezt a civilizációt és kultúrát azonban már kezdettől beárnyékolja a testvérgyilkosság sötét fellege. Ez a bosszúszellem a későbbiekben csak hatványozottan nő. A Szentírásban az első költemény, mint a szellemi kultúra egyik terméke, Lámelek bosszúéneke: „Embert ölök, ha megsebez, gyermeket is, ha megüt” (4,23). Az Istentől elfordult kaini kultúra végső kicsengése ez a költemény.

Isten azonban elindított egy másik népet Ádám harmadik fia, Sét ágán. Ebből az ágból született Nőé (5,29), majd az özönvíz után az új emberiség. Ez az özönvíz utáni világ is tud civilizációt, kultúrát teremteni, és – mint láttuk - magában hordozza a bűneset terhét. Egy fejezettel később már arról olvasunk, hogy e nemzedék nevet akar magának szerezni, és égis érére tornyot kezd építeni. Íme, ez az özönvíz utáni nemzedék, amely már csak önmagával kíván foglalkozni. Nem tudja letagadni, hogy rokona a Kain népének, a halál világának. De Istenünk sem tudja megtagadni önmagát. Bár megbánta, hogy embert teremtett, ahogyan a Biblia kedvesen írja: „megszomorodott szívében” (Móz 6,6). Mégsem tud lemondani gyermekeiről, rólam és rólad. Azt mondja az özönvíz után: „bár gonosz az ember szívének szándéka ifjúságától fogva”, de „nem átkozom meg többé a földet az ember miatt” (1Móz 8,21). Bármilyen furcsa kimondani: az özönvíz nem az embereket változtatta meg, hanem

Istenünk változott meg. Ő továbbra is hűséges marad, de – a Szentírás bizonyágtétele szerint - másképpen válaszol az emberi gyengeségekre, mint az özönvíz előtt.

Ebből az új nemzedékből hívja el Ábrahámot, népének későbbi ősatyját. Ebben az új népben megindul egy új, másfajta, szent civilizáció kialakulása. Nem csak égig érő tornyot épít már ez a népközösség, hanem szent sátrat is, hogy vándorlásai közepette újra és újra találkozassék az élő Istennel.

Az özönvíz utáni világ, sőt Isten választott népe is benne vergődik a bűnös gyarlóság mindennapjaiban. Ám ez az új nemzedék mégis más, mert ott van a szívében a Krisztus keresztye utáni vágyakozás. Ezért olvashatjuk Krisztus Urunk nemzetségtáblázatában Sét, Nőé és Sém neve mellett Peleg nevét is (Lk 3,35). Krisztus ebbe a hatalomra vágyó és megosztott világba jött, ide közénk. Itt élt, itt halt meg és támadt fel, hogy minden népnek, minden nemzedéknek, és minden embertestvéreinek Megváltója lehessen. Amen.

Imádkozzunk: Világteremtő Istenünk, mennyei Atyánk a Jézus Krisztus által. Hisszük és valljuk, hogy Te az egész emberiséget egyetlen közös gyökérből sarjasztottad, hogy minden élet összetartozzék az emberiség óriási fáján. Mennyei Atyaként meghatározottad minden nép idejét és lakozásuk határait. Különösen ezekben a vészterhes időkben tanítgatsz minket arra, hogy egy nép sem lehet boldog önmagában, hanem csak úgy, hogy testvérként tekintünk egymásra. Köszönjük, hogy magyarnak teremtettél minket, és megengeded, hogy e nép örömeinek és bánatának egyaránt részesei lehessünk. Valljuk előtted bűneinket, és irgalmasságodért könyörgünk: adj nekünk belső megújulást, hozzád fordulást, megtérést, az élni akarás lelkét. Áldd meg otthonunkat, családukat, nemzetünket, anyaszentegyházunkat, hadd lehessünk egészen a Tied.

Áldunk azért, hogy ezekben a térdrokkasztó időkben Hozzád imádkozhatunk. Adj országunkban bölcsességet azoknak, akik ma felelős vezetőként hoznak döntéseket. Légy azokkal, akikre a többletmunka terhe hárul, akár odahaza, akár a munkahelyeken. Állj azok mellé, akik az egészségünk megőrzéséért küzdenek. Tudjuk, minden próbatétel egy-egy megbízatás is. Köszönjük azokat, akik naponként Tőled kérnek és kapnak erőt küldetésük teljesítéséhez. Gyógyítsd, Urunk, a betegágyban szenvedőket. Személyesen is imádkozunk több testvérünkért, akik egészen a Te kezébe tették le az életüket, sorsukat, gyógyító szeretetedre várva. Vigasztald a gyászolókat. Ebben az internetes közösségben éléd hozzuk presbiter testvérünk gyászát, aki nemrég elveszített édesanyját siratja. Köszönjük, hogy hitben járva, nyitva van a szíve a Te vigasztalásodra. Őrizd őt és szeretteit.

Légy Urunk a fiatalokkal, az érettségizőkkel, vizsgára készülőkkel, minden gyermekkel. Adj megértő szíveket, segítő kezeket a munkanélküliek, a magányos öregek, a megromlott házasságok gyógyítására. Gyógyító Orvosunk, Úr Jézus Krisztus, könyörülj magyar társadalmunkon, hogy Téged keressen, Hozzád forduljon, Rólad beszéljen. Mennyei édes Atyánk! Szenteld meg életünket, hogy a Te néped lehessünk. Amen.

MIATYÁNK

ADAKOZÁS: Felhívom a figyelmet az adakozásra, tudva, hogy a jókedvű adakozót szereti Isten.

ÁLDÁS Istennek népe, áldjon téged az Úr, és őrizzen meg téged,
Világosítsa meg az Úr az ő orcáját te rajtad, és könyörüljön te rajtad,
Fordítsa az Úr az ő orcáját te reád, és adjon békességet neked.

ZÁRÓ ÉNEK:

Végül énekeljük el a 425. dicséret mind a négy versét. Az 1. vers így kezdődik: "Ó, Ábrahám Ura, hadd áldjuk szent neved"